

10.6.99

SOKAK 11

T1-582/88

İSTANBUL

YAZILARI

● NEJAT GÜLEN

Hüseyin Rahmi Gürpınar

Romanları, hikâyeleri ile İstanbul halkının özelliklerini, genellikle gülmece biçiminde anlatan büyük yazarlarımızdandır.

İyi bir eğitim görmüş, yüksek tahsilini "mülkiye mektebi"nde yapmıştı. Kısa bir süre Devlet memurluğunda bulunmuş 1908'de, Meşrutiyet'ten sonra kendini yazarlığa adanmıştı.

Ufak tefek, çelimsiz bir kimseydi. Sağlıksızdı. Bu nedenle Heybeliada'ya yerleşti. Söylendiğine göre birkaç gece sayılmazsa, ölenedek, Heybeli'deki evinden başka bir yerde yatmamış.

Hüseyin Rahmi, son yıllarda iki dönem üst üste milletvekili seçildi. O da Ahmet Rasim gibi hiç Ankara'ya gitmedi. Milletvekililiğini yazarlığına karşılık verilmiş bir şeref pâyesi olarak kabulledi.

Hüseyin Rahmi'nin zarif ve alaycı bir üslûblâ aile ve toplum yaşamındaki yanlış inanışları, kenar mahallelerin garip geleneklerini, itikadlarını, bunların doğurduğu zararları anlatması belli başlı özelliği idi.

(...) Büyük halk kitleleri tarafından merakla, heyecanla okunurdu.

Anlatırlar: Bir gün adaya, Hüseyin Rahmi Beyin evine garip bir kurul gelmiş İstanbul'dan. İmam, bekçi, birkaç yaşlı başlı efendi. Demişler ki:

"- Biz filan mahalleden geliyoruz. Her akşam kahvede gazetede çıkan romanınızı okuyoruz. Romanınızda geçen olayın hemen hemen aynısı bizim mahallede de oluyor. Sizin romanın kahramanının kızı kocasını aldatıyor. Kocasını durumu biliyor ama kararsız. Kızını vursun mu?, boşansın mı?.. Öğrendik ki bizim mahalledeki koca, sizin romanın sonunu bekliyor. O da kararsız. Romanın sonu ne olursa o da öyle yapacakmış. "Öldürürse ben de kızı öldürürüm, boşarsa ben de boşanım" diyormuş. Onun için geldik. Aman ne olur, öldürtmeyin."

Hüseyin Rahmi de romanın sonunu değiştirmiş ve bir cinayeti önlemiş.

(...) Ender olarak İstanbul'a indiğinde, vapur beklerken iskele gazinosunda otururdu, güler yüzlüydü. Davranışları çok kibardı. Şık giyinirdi. Ayakkabılarının üstüne tozluk takardı. Yazın bile eldiven giyerdi.

Annem çalışma odasına girmiş bir gün gizlice. Tertemiz, çok düzenli, çok süslü bir odaymış. Yazı masasının üstünde çerçeve içinde Emile Zola'nın resmi duruyormuş.

Hüseyin Rahmi'nin mezarı, Heybeliada mezarlığında yukarı doğru çıkan ana yolun sağında, refik-i şefik-i Miralay Hulusi Beyin mezarının yanındadır. Hulusi Beyin mezarında "Burada uyuyor mütekaid Miralay Hulusi Bey (1860-1933)" yazılıdır.

Hüseyin Rahmi'nin mezarında da:

"Büyük Türk romancısı Hüseyin Rahmi Gürpınar. (1864-1944)" yazılıdır. Mezarın üzerinde mermerden yapılmış yedi kitap vardır. Tesadüf, Şıpsavdi, Mürebbiye, İffet, Şık. İkisi ise kopmuş, kaybolmuştur.

Heybeliada'lılar her zaman Hüseyin Rahmi ile övündüler, öldükten sonra Değirmen sokağına ve Ada lisesine ismi verildi, evi müze yapıldı, iskele başındaki parka büstü dikildi.

(Heybeliada. Tekin Yayınevi. 2. basım. 1985)

